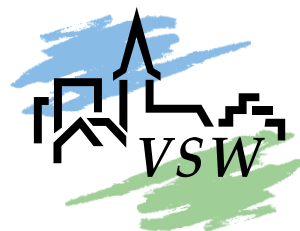

Tussen Wilgenplas en Rotte

**VERENIGING STEDEBOUWKUNDIG WIJKBEHOUD
HILLEGERSBERG SCHIEBROEK TERBREGGE**

Mei 2008 - Nr 61

UITNODIGING

Woensdag 28 mei 2008

In Lommerrijk aan de Straatweg 99

Zaal open vanaf 19.30 uur

Aanvang programma 20.00 uur

Thema: Kern en Plassen

Jaarrekening 2007
en begroting 2008-

Verwantschap met
de Vechtplassen

Feestelijke opening
Baarhuisje

Raadscommissies
overdonderd

Algemene Ledenvergadering VSW

Woensdag 28 mei 2008 in Lommerrijk aan de Straatweg 99

Programma

- 19.30 uur *Zaal open en nog tijd voor een kopje koffie.*
- 20.00 uur *Opening door Hans Mani, voorzitter van de VSW.*
- 20.05 uur *Steven de Clercq, vice voorzitter van de Vechtplassencommissie houdt een inleiding over kwaliteitsbehoud van de Vechtoevers, de Loosdrechtse en Vinkeveense Plassen. Een verhaal over verwantschap. (zie pagina 12)*
- 20.50 uur *Pauze.
Gezellig bijpraten en nog even langs de stand met de VSW uitgaven.*
- 21.20 uur *Stand van zaken kwaliteitsbehoud “Oud Hillegersberg” (het Kern- en Plassengebied).*
- 21.30 uur *Opening Algemene Ledenvergadering VSW door de voorzitter.*
- 1 *Notulen Algemene Ledenvergadering van 16 mei 2007.
(zie pagina 4 en 5)*
 - 2 *Jaarverslag 2007 van de secretaris.
(zie pagina 8 en 9)*
 - 3 *Jaarrekening 2007 en begroting 2008 van de penningmeester.
(zie pagina 6 en 7)*
 - 4 *Benoeming van de kascontrole commissie 2008.*
 - 5 *Benoeming bestuursleden van de VSW.
Statutair treden af de secretaris Marius Heijenk en de bestuursleden Iet Heetman en Jack Fens. Allen hebben zich beschikbaar gesteld voor een nieuwe bestuursperiode. Het bestuur stelt voor mevrouw Iet Heetman, de heren Jack Fens en Marius Heijenk in hun functies te herbenoemen.*
 - 6 *Rondvraag: het laatste woord is natuurlijk aan de leden.*
- 22.15 uur *Sluiting (voor degenen die dat willen de gelegenheid om even ‘bij te praten’).*

Klasse!

U heeft het kunnen lezen in onze 'februaribrief' en u kunt het ook lezen in ons jaaroverzicht verderop in deze Tussen Wilgenplas en Rotte: 2007 was voor de VSW een belangrijk jaar.

En u, VSW leden, heeft daar in belangrijke mate aan bijgedragen. In de eerste plaats door massaal te reageren op onze oproep mee te praten over het voorontwerp bestemmingsplan "Kern en Plassen". Op 29 maart 2007 was Lommerrijk tot de laatste stoel bezet en daarmee heeft u bijgedragen aan een breed gedragen en goed onderbouwde reactie van de VSW.

Het Dagelijks Bestuur van de Deelgemeente heeft in haar reactie op het bestemmingsplan de VSW standpunten grotendeels overgenomen. Ook zij adviseren het College van Burgemeester en Wethouders van Rotterdam de kwaliteiten van het gebied beter te beschermen: *"In het algemeen willen wij u meegeven dat het hier om ongetwijfeld een van de mooiste gebieden van Rotterdam gaat, een gebied dat zeer wordt gewaardeerd als woonlocatie maar ook als belevingslocatie. Het dagelijks bestuur hecht zeer aan het behoud van groene en ecologische kwaliteiten van het gebied. Ook de historische kenmerken zijn zodanig van belang dat zij ruime aandacht en bescherming verdienen"*.

In hoeverre de gemeente de adviezen in het bestemmingsplan zal gaan verwerken is nog niet bekend. Tot op het moment dat dit wordt geschreven (april 2008) hebben we nog geen reactie ontvangen. Als VSW zijn we nog niet gerust op de uitkomst en ook zijn we niet tevreden met de nu door de deelgemeente voorgestelde uitwerkingsbevoegdheid op de locaties Lommerrijk en Restaurant Plaswijck, waarbij een aanzienlijke volumevergroting ten opzicht van de huidige bebouwing tot de mogelijkheden hoort. Omdat de tijdsduur van het bestemmingsplan beperkt is tot slechts tien jaar zijn we van mening dat dit gebied beter moet worden beschermd en zijn we samen met de Vereniging tot Behoud van Kern en Plassen Hillegersberg en de Vereniging Bergse Plassen een burgerinitiatief gestart om het gebied aan te laten wijzen als beschermd dorps- en/of stadsgezicht conform artikel 35 van de Monumentenwet. In de vorige Tussen Wilgenplas en Rotte hebben wij u gevraagd dit initiatief te ondersteunen en u hebt dat -alweer- in groten getale gedaan. Vergezeld van zo'n 800 (!) handtekeningen hebben we op 14 februari namens de drie samenwerkende verenigingen het burgerinitiatief aan een vertegenwoordiging van de gemeenteraad overhandigd. De gemeenteraad heeft ons voorstel ondertussen officieel in behandeling genomen, waarbij door verschillende raadsfracties waardering voor dit burgerinitiatief werd uitgesproken.

Alhoewel de uitkomst van dit proces nog niet zeker is hebben we dus veel vooruitgang geboekt bij het herkennen en het erkennen van de bijzondere kwaliteit van het plassengebied en de dorpskern van Hillegersberg. Op de Algemene Ledenvergadering van 28 mei praten we u verder bij over de laatste ontwikkelingen van de bescherming van het Kern- en Plassengebied. De heer Steven de Clercq, vice-voorzitter van de Vechtplassencommissie, zal ons komen vertellen over zijn ervaringen met het kwaliteitsbehoud van de Vechtoevers, de Loosdrechtse en Vinkeveense Plassen. Daar kunnen we zeker nog wat van opsteken bij het streven naar kwaliteitsbehoud van onze eigen Bergse Plassen. Uw steun was en blijft daarbij onmisbaar!

Hans Mani, voorzitter.

Verslag algemene ledenvergadering van woensdag 16 mei 2007

'Harde Kern' van VSW uiteraard aanwezig

Voorzitter Hans Mani opent de vergadering die gehouden wordt in Lommerrijk en heet iedereen van harte welkom. Hoewel de belangstelling aanmerkelijk minder is (48 leden en 5 belangstellenden) dan tijdens de buitengewoon goed gezochte bijeenkomst over het bestemmingsplan, die de VSW enkele weken geleden in deze ruimte organiseerde, constateert hij dat thans de "harde kern" van de vereniging aanwezig is. Ook vanavond zullen we het over het bestemmingsplan hebben. De VSW is begonnen met het schrijven van een reactie, waar we later in deze vergadering op terug zullen komen.

Cultuurhistorie en archeologie

Maar eerst geeft hij het woord aan René Proos, als archeoloog werkzaam bij de Provincie Zuid-Holland, die de aanwezigen meevoert in de rijke cultuur-historische en archeologische geschiedenis van Hillegersberg en directe omgeving. Aan de hand van afbeeldingen van vondsten die bij recente opgravingen zijn gedaan schetst hij een boeiend beeld van de ontwikkeling van het Kern en Plassengebied vanaf de prehistorie. Dat zijn betoog in goede aarde valt is af te leiden uit de vele geïnteresseerde vragen, die vanuit het publiek worden gesteld.

In zijn dankwoord wijst de voorzitter op het boekwerk, dat onlangs bij de VSW is verschenen: "Hillegersberg Schiebroek van boven bekeken", waarin in 30 fraaie luchtfoto's prachtig te zien is hoe de deelgemeente in de periode 1923 - 2003 'verkleurde' van een landelijk gebied naar een stedelijke omgeving.

Bestemmingsplan

Vervolgens wordt de aandacht van het verleden naar de toekomst verlegd bij de bespreking van het bestemmingsplan Kern en Plassen. De voorzitter toont zich verheugd, dat dit er nu eindelijk is: de laatste bestemmingsplannen voor dit gebied dateren uit 1934, resp. 1947; de laatste aanpassing uit 1988. Maar helaas moet hij constateren, dat er van de zojuist besproken cultuurhistorie weinig in terug te vinden is. Het is een zielloos stuk, dat zich beperkt tot technische opsommingen en dat de unieke kwaliteiten van dit gebied onbenoemd laat. Hij vindt het een goede zaak, dat de natuurwaarden van het Berg en Broekpark met de Vlietsloot beschermd worden. Maar hij verzet zich ertegen, dat de historische lintbebouwing aan de Straatweg nu geheel dreigt dicht te slibben. Weliswaar wordt in het bestemmingsplan geconstateerd, dat de tuinen aan de Plaszijde een groene aanblik bieden, maar vervolgens wil men bebouwing in deze tuinen toestaan. Hij is bang, dat deze bebouwing dominant gaat worden en de kwaliteit van het gebied gaat bepalen (zie bijvoorbeeld de Adriaan). Lommerrijk en Plaswijk gaan verdwijnen en op die plaatsen wil men bebouwing tot 14 meter hoogte toestaan; sommige projectontwikkelaars hebben het al over 21 meter. Hij vindt de restauratie van het Raadhuis geslaagd, hoewel men natuurlijk kan discussiëren over de gebruikte kleuren, maar deze zijn in ieder geval oorspronkelijk. Maar hij vindt, dat de deelgemeente niet het goede voorbeeld geeft door de achtertuin te willen bebouwen. Ook de wijzigingsbevoegdheid die in het bestemmingsplan is opgenomen ten aanzien van het Cossee-terrein, waardoor de mogelijkheid wordt geopend dit om te toveren tot bijvoorbeeld een winkelcentrum, roept de vraag op, of hierdoor de druk op het gebied niet te groot wordt. Hij vraagt zich af of een meer intensieve bebouwing van het gebied op zichzelf erg is. Dit past in de huidige ontwikkeling. Wel wil hij daar graag de voorwaarde aan stellen, dat dit kwaliteit toevoegt en niet afbreekt. Nadat de vergadering met instemming van deze zienswijze heeft kennisgenomen wordt besloten in deze zin op het bestemmingsplan te reageren.

Algemene Ledenvergadering

Bij het huishoudelijk deel van de ledenvergadering zijn er nog 30 leden aanwezig, inclusief het bestuur. De heer De Jong en mevrouw Koedam hebben zich afgemeld.

De notulen van de Algemene Ledenvergadering van 16 mei 2006 worden ongewijzigd vastgesteld.

Aan de hand van het jaarverslag neemt de voorzitter de hoogtepunten van het afgelopen jaar nog even door. Hij dankt de leden van de verschillende commissies, de redactie van Tussen Wilgenplas en Rotte en de mensen die dit blad bij de leden thuis bezorgen, voor hun inzet voor de vereniging.

Vervolgens richt hij het oog op het komende jaar en vermeldt, dat de VSW dan 30 jaar bestaat, het Hilleegersbergs Mannenkoor 85 jaar, de Gemeentelijke Bibliotheek in Hilleegersberg 65 jaar en die in Schiebroek 50 jaar en dat bovendien de deelgemeente zijn 25-jarig bestaan viert. De genoemde organisaties hebben hun handen ineengeslagen en organiseren verschillende activiteiten gewijd aan één van onze eerste met naam bekende dorpsgenoten, de dichter en 'sprookspreeker' Willem van Hildegaersberch, die dit jaar ook nog uitgerekend 600 jaar geleden overleed. De VSW zal hieraan aandacht besteden door de uitvoering van een zangspel over één van zijn gedichten tijdens de najaarsvergadering op 24 november en door het uitgeven van een boekje over zijn werk en de tijd waarin hij leefde.

Over het jaarverslag zijn verder geen vragen en het wordt vastgesteld.

Jaarrekening en begroting

De penningmeester, mevrouw A. van Zoelen, geeft een korte toelichting op de jaarrekening. De verkoop van boeken was dit jaar wederom groter dan begroot. Het bedrag van 10.000 euro voor de restauratie van het Baarhuisje, is opnieuw in de begroting opgenomen, omdat de geplande werkzaamheden in 2006 nog niet konden worden uitgevoerd. Wel is de restauratie van de buitenkant, inclusief het voegwerk, inmiddels afgerond.

Er zijn verder geen vragen; de jaarrekening wordt mede gezien het positieve verslag van de kascontrolecommissie vastgesteld en de penningmeester wordt onder applaus décharge verleend van het door haar gevoerde beleid. De begroting 2007 wordt vastgesteld.

Benoeming van de kascontrolecommissie

De voorzitter zegt de aftredende heer Kofflard hartelijk dank voor het werk, dat hij in deze commissie voor de vereniging heeft verricht. Vervolgens wordt in zijn plaats de heer Van Elk tot lid van deze commissie benoemd.

Benoeming bestuursleden

De aftredende bestuursleden Ivonne Koedam en Norman Langelaan worden onder applaus voor een nieuwe bestuurstermijn herkozen.

Vragen van de leden

Gevraagd wordt, waarom de opbrengst aan contributie zo laag is, gezien het aantal leden van bijna 1000. De penningmeester antwoordt, dat de contributie gemiddeld 7,00 euro per jaar bedraagt. In de praktijk varieert het bedrag dat leden aan contributie betalen tussen de 7 en de 300 euro per jaar. Eén van de leden suggereert, dat het bedrag dat men meer bijdraagt aan contributie dan 7,00 euro aftrekbaar zou kunnen zijn voor de belasting.

Aangezien er verder geen vragen of opmerkingen zijn sluit de voorzitter de vergadering met dank aan allen voor de aanwezigheid en hun belangstelling.

Jaarrekening 2007 en begroting 2008

VERLIES- EN WINSTREKENING

	Realisatie 2006	Begroting 2007	Realisatie 2007	Begroting 2008
BATEN				
Contributie leden	12.461,90	12.300,00	13.291,28	13.200,00
Donaties	525,50	400,00	565,50	500,00
Bijdrage buitengewone leden	225,00	200,00	220,38	200,00
Eenmalige bijdragen	0,00	0,00	34,28	0,00
Rente	1.225,06	1.400,00	1.408,25	1.100,00
Verkoop boeken e.d.	10.650,45	6.000,00	9.081,05	7.000,00
Promotie activiteiten	585,00	400,00	325,00	400,00
Promotie artikelen	164,50	200,00	116,45	100,00
Subsidies	0,00	10.000,00	10.450,00	35.000,00
Overige baten	750,84	200,00	265,50	200,00
Totaal	26.588,25	31.100,00	35.757,69	57.700,00

LASTEN

Bestuurskosten	2.733,67	2.500,00	2.974,69	2.600,00
Baarshuisje	10.592,40	10.000,00	696,85	40.000,00
Drukwerk ledencontact	6.520,27	6.500,00	5.859,78	6.500,00
Vergader- en excursiekosten	2.033,79	2.000,00	1.190,25	2.000,00
Onkosten commissies	982,88	1.000,00	1.046,30	1.000,00
Lidmaatschappen	107,62	125,00	123,02	125,00
Promotie activiteiten	1.556,22	4.000,00	3.434,91	1.500,00
Productiekosten	6.896,54	17.000,00	18.642,52	10.000,00
Diversen	124,50	450,00	0,00	450,00
Onvoorzien	0,00	450,00	640,77	450,00
Totaal	31.547,89	44.025,00	34.609,09	64.625,00

Saldo	4.959,64-	12.925,00-	1.148,60	6.925,00-
--------------	------------------	-------------------	-----------------	------------------

BALANS	31-12-2004	31-12-2005	31-12-2006	31-12-2007
--------	------------	------------	------------	------------

ACTIVA

Giro, Banken	61.250,46	61.303,39	55.952,25	56.132,35
Totaal	61.250,46	61.303,39	55.952,25	56.132,35

PASSIVA

Reservefonds	16.238,48	17.150,63	8.437,08	18.697,15
Vooruitontvangen contributies	35,00	0,00	48,50	80,00
Reservering lustrum		1.000,00	1.000,00	0,00
Nog te betalen rekeningen	845,18	440,00	0,00	0,00
Publicatiefonds	44.131,80	42.712,76	46.466,67	37.355,20
Totaal	61.250,46	61.303,39	55.952,25	56.132,35

TOELICHTING OP JAARREKENING 2007 EN BEGROTING 2008

Realisatie 2007

Het ontvangen bedrag voor de contributie komt iets hoger uit dan het bedrag dat vermeld staat op de begroting van 2007. In 2006 was een vergelijkbare stijging van de contributiebijdrage te zien. Ook de verkoop van boeken is dit jaar hoger dan verwacht. Dit wordt veroorzaakt door zowel de verkoop van reeds bestaande boeken, als de uitgave van nieuwe boeken, zoals "Van Boven Bekeken" en "Van Hildegarsberch gheboren", waardoor er een nieuwe verkoopimpuls ontstaat. De verkoop van promotieartikelen is wat lager uitgevallen dan op de begroting was voorzien.

De kosten van het voegwerk van het baarhuisje zijn in eerste instantie door de vereniging betaald en zijn als lasten in de jaarrekening van 2006 opgenomen. In het boekjaar 2007 is een subsidie van € 10.000,00 hiervoor ontvangen, zoals was voorzien. Bovendien hebben wij nog een subsidie van € 450,00 ontvangen voor de uitgave van het laatstgenoemde boekwerk. De overige posten aan de batenkant komen nagenoeg met de begrote posten overeen.

Aan de lastenkant zien we dat het gereserveerde bedrag voor het Baarhuisje voor een groot deel nog niet is verbruikt. Door vertraging van de werkzaamheden in 2007 zullen deze kosten doorgeschoven worden naar het volgend jaar. De kosten voor drukwerk zijn iets gedaald ten opzichte van wat in de begroting was opgenomen. Omdat een deel van de vergaderkosten opgenomen is in de lustrumactiviteiten en omdat er geen excursie heeft plaatsgevonden, is de post Vergader- en excursiekosten lager uitgevallen dan begroot. In de post onvoorzien zijn de kosten voor griffierechten en second opinion opgenomen. De rest van de posten aan de lastenkant komen nagenoeg overeen met de begroting.

Als resultaat kunnen we 2007 met een positief saldo van € 1.148,60 afsluiten. Aan het Publicatiefonds is netto € 9.111,47 onttrokken en aan het Reservefonds is € 10.260,07 toegevoegd.

Begroting 2008

Aan de batenkant komen de bedragen voor een groot deel met de in 2007 gerealiseerde bedragen overeen met uitzondering van de subsidie. Voor de verdere werkzaamheden aan het Baarhuisje is in totaal een subsidie van € 35.000,00 toegezegd.

Ook aan de lastenkant volgen de bedragen in grote lijn de in 2007 gerealiseerde bedragen. Omdat de in 2007 geplande werkzaamheden aan het Baarhuisje niet zijn uitgevoerd, is hiervoor € 40.000,00 in de begroting van dit jaar opgenomen. Dit jaar zullen er nieuwe publicaties uitkomen, waarvoor een bedrag van € 10.000,00 wordt begroot voor de post Productiekosten. Deze kosten zullen ten laste komen van het Publicatiefonds, waar het ook voor bedoeld is.

Volgens deze begroting zullen baten en lasten naar verwachting in 2008 een negatief saldo opleveren van € 6.925,00.

Balans

Het Reservefonds is toegenomen tot € 18.697,15. Dit jaar zijn er voor € 80,00 contributies vooruit ontvangen. Het Publicatiefonds is enerzijds toegenomen door de ontvangsten van verkochte boeken, maar anderzijds afgenomen door de kosten voor het drukken van nieuwe boekwerken. Netto is dit fonds afgenomen tot € 37.355,20. Ook de komende jaren zal dit fonds voor publicaties gebruikt worden. Op de balans zijn niet opgenomen bezittingen van de vereniging zoals kantoorbehoeften, drukwerk, acceptgirokaarten, boeken, etc. Deze bezittingen worden steeds in het jaar van aanschaf afgeschreven.

De penningmeester, Agnes van Zoelen.

Terugblik op het VSW jubileumjaar 2007

Er werd niet achterover geleund

In 2007 vierde de VSW zijn 30-jarig bestaan. Maar dat vormde voor bestuur en leden geen aanleiding om zich terug te trekken in feestelijke bespiegelingen over de hoogtepunten van wat er in deze 30 jaar allemaal is gebeurd. Integendeel: 2007 was juist een jaar, waarin de vereniging zich actief bezig hield met de vraag naar de toekomst van het gebied, dat de vereniging ter harte gaat: de deelgemeente Hillegersberg-Schiebroek (hoewel uiteraard de binding met het verleden niet werd vergeten).

Bestemmingsplan Kern en Plassen

Aan het begin van het jaar verscheen eindelijk het langverwachte Bestemmingsplan Kern en Plassen. Op basis van dit plan wordt in de komende jaren bepaald wat en waar er in het meest gezichtsbepalende deel van de deelgemeente: de dorpskern, de Bergse Voor- en Achterplas en de daartussen gelegen Straatweg, gebouwd mag worden. Op 29 maart organiseerde de VSW hierover een buitengewoon goedbezochte openbare bijeenkomst in Lommerrijk. Aangemoedigd door discussieleider Suzanne Mulder (van Radio Rijnmond) maakten ruim 200 geïnteresseerden gebruik van de mogelijkheid hun mening over het bestemmingsplan te geven. Met name de ideeën om de tuinen en landtongen aan de Straatweg te bebouwen en op de plek van Lommerrijk en Plaswijck hoogbouw toe te staan, werden sterk afgekeurd. Volgens de aanwezigen ligt de kwaliteit van het gebied er nu juist in, dat hier midden in een stedelijke omgeving nog een uniek groen natuurgebied ligt en dat wilde iedereen graag zo houden.

Dit standpunt werd door de voorzitter uitgedragen op de informatiebijeenkomst van de deelgemeente over dit onderwerp op 10 mei en op de inspraakavond op 4 juni. En ook op de Algemene Leden-vergadering van 16 mei werd het nog eens door de aanwezige leden onderstreept.

Uiteraard heeft de VSW deze zienswijze ook schriftelijk aan het deelgemeentebestuur voorgelegd. Hierin wordt aangegeven dat de VSW vindt dat de unieke historische en natuurlijke waarden van het Kern- en Plassengebied in het bestemmingsplan moeten worden gewaarborgd. Niet door het bevroren van de huidige situatie, maar door specifieke oplossingen, op basis van de specifieke kenmerken van het gebied. Eigentijds, maar met respect voor de kwaliteiten van de omgeving.

Baarhusje

Op 16 juni was in het kader van de Rotterdamse Dorpendag het Baarhusje weer voor het publiek geopend. Hoewel door de aanhoudende plensbuien die dag het aantal bezoekers minder was dan in voorgaande jaren, konden toch vele geïnteresseerden welkom worden geheten. Omdat het niet mee bleek te vallen een aannemer te vinden, die de restauratie van het interieur en het gebruiksklaar maken van het pandje voor zijn rekening wilde nemen, duurde het tot het einde van het jaar, voordat hier een opdracht voor kon worden verstrekt. Maar

als u dit leest, zal waarschijnlijk de renovatie afgerond zijn en kan het gebouwtje binnenkort in gebruik worden genomen. Dank zij de inzet van een tweetal VSW-vrijwilligers, de dames Datema en Vaatstra, wordt nu ook het kerkhofje regelmatig en goed onderhouden, waardoor het geheel nu al een heel ander aanzien heeft. Overigens kreeg de VSW in het begin van 2008 bericht, dat het college van Burgemeester en Wethouders op 5 februari 2008 heeft besloten de begraafplaats met Baarhusje aan de Ringdijk aan te wijzen als beschermd gemeentelijk monument.

Raadhuis CNA Looslaan

Een ander punt, waar de VSW in het afgelopen jaar veel aan-

Bij eventuele aanbouw van het Raadhuis zou niet veel overblijven van de door tuinarchitect Leonard Springer ontworpen tuin. Door toedoen van de VSW en de Vereniging Kern en Plassen is de afgegeven monumentenvergunning door de rechtbank vernietigd. (Zie bijdrage van Tineke van Oosten, pagina 18).

dacht aan heeft besteed, was de aanbouw aan het Raadhuis aan de CNA Looslaan voor een kantoor voor de deelgemeente. Op 9 maart werd een zienswijze ingediend tegen de aanvraag voor een rooivergunning en op 18 maart tegen de monumentenvergunning. Hierin werd aangegeven, dat de VSW de voorkeur van de (deel)gemeente voor deze plek begrijpt. Maar doordat de nieuwbouw een stuk groter is dan het oude rijksmonument, zal dit er helemaal door overvleugeld worden. Bovendien blijft er niets meer over van de nog door de befaamde tuinarchitect Leonard Springer ontworpen tuin. Samen met de Vereniging tot Behoud van Kern en Plassen heeft de VSW een onafhankelijke welstandscommissie een second opinion laten opstellen over de vraag of deze nieuwbouw wel voldoet aan de welstandscriteria (zoals neergelegd in de Koepelnota Welstand). Zoals te verwachten was vond deze commissie van niet. Desalniettemin werden beide bezwaren ongegrond verklaard. Vervolgens heeft de VSW op 7 juni (evenals de Vereniging Kern en Plassen) bij de rechtbank beroep ingesteld tegen de monumentenvergunning. Uiteindelijk heeft de rechtbank op

6 februari 2008 beide verenigingen in het gelijk gesteld en de afgegeven monumentenvergunning vernietigd.

Burgerinitiatief

Om meer kracht bij te zetten aan het streven het unieke karakter van de dorpskern en het plassegebied te behouden, heeft de VSW in 2007 tezamen met de Vereniging tot Behoud van Kern en Plassen en de Vereniging De Bergse Plas het initiatief genomen tot een burgerinitiatief om het betreffende gebied tot beschermd stadsgezicht te verklaren. De voorzitter van de VSW stelde een rapport samen, waarin de historische ontwikkeling van dit gebied werd geschetst en waarin werd aangegeven welke elementen uit deze rijke historie thans nog waarneembaar zijn en voor de toekomst veiliggesteld dienen te worden. Onder meer door een inlegvel in Tussen Wilgenplas en Rotte en door handtekeningenlijsten bij de VSW-bijeenkomsten werden de leden in de gelegenheid gesteld dit burgerinitiatief te ondersteunen. Het resultaat was, dat ruim 800 ingezetenen dit burgerinitiatief ondersteunden en dit op 14 februari 2008 aan de Gemeenteraad van Rotterdam kon worden aangeboden.

Ledenvergaderingen

De leden van de vereniging kwamen in 2007 tweemaal in een Algemene Ledenvergadering bijeen. Naast de bovenvermelde aandacht voor het bestemmingsplan wist René Proos op de ledenvergadering van 16 mei de leden deelgenoot te maken van zijn enorme kennis over de archeologie van Hillegersberg. Tevens werden Ivonne Koedam en Norman Langelaan bij acclamatie herkozen als lid van het bestuur.

De ledenvergadering van 29 november stond geheel in het teken van de viering van het 30-jarig bestaan van de vereniging. Prof. Dr. L.P. Louwe Kooymans nam de leden mee naar het stenen tijdperk en vertelde aan de hand van beelden van opgravingen en reconstructietekeningen, hoe onze voorvaders in die tijd in deze omgeving geleefd moeten hebben. Daarna vertelde secretaris Marius Heijenck iets over het leven en werk van een iets recentere voormalige dorpsgenoot, de dichter en 'sprookspreeker' Willem van Hildegaersberch, die dit jaar 600 jaar geleden overleed. Het Hillegersbergs Mannenkoor zong één van zijn 'sproken', "Vanden twaelf maenden", die speciaal voor het 'Willem van Hildegaersberch-jaar' door de Schiedamsche componist Marco Kalkman op muziek was gezet. De prachtige entourage van de Hillegondakerk, de muzikale omlijsting door het in Middeleeuwse klederdracht gestoken gezelschap Wronghel & Wei en een korte inleiding van René Meeuws over het bespelen van de draailier maakten het historische karakter van de avond compleet. De avond werd in stijl afgerond met het door alle aanwezigen staande gezongen Hillegondalied.

Verdere activiteiten

Behalve het bestemmingsplan zag in het verslagjaar ook de Groenvisie van het deelgemeentebestuur het licht. In een reactie gaf de VSW aan, dat deze Groenvisie aantoont, dat een meer gedifferentieerd en daardoor aantrekkelijker groen mogelijk is bij gelijkblijvend beheerbudget. De Groenvisie schiet echter nog te kort op een meer ambitieus toekomstperspectief

Gemeenteraadslid Hans van der Hilst (links) neemt op 14 februari de 800 handtekeningen van het burgerinitiatief in ontvangst van Hans Mani, voorzitter VSW (midden) en Tineke van Oosten, van Kern en Plassen (rechts).

waarbij het geheel meer wordt dan de som der delen. De VSW denkt hierbij ook aan het richting geven en kaders stellen aan de belangrijke ruimtelijke ontwikkelingen van de komende periode als de herstructurering van Schiebroek, het Waterplan Rotterdam, de aanleg A13/A16 en de herprofilering van de Doenkade.

Verder hield de vereniging de vinger aan de pols bij aanvragen voor bouw-, sloop- en rooivergunningen. De VSW reageerde op verbouwingsplannen aan de pleintjes aan de Borchsatelaan om te proberen deze hun tuindorpskarakter te laten behouden. De VSW vroeg zowel bij de projectontwikkelaar als bij de deelgemeente aandacht voor de beloofde herbouw van Huize Bergsteyn (dat moest verdwijnen door de bouw van Albert Heijn aan de Grindweg). De VSW bleef aandringen op het optreden van de overheid tegen illegale bouwsels aan de Bergse Plassen.

Ons blad Tussen Wilgen--plas en Rotte zag zoals gebruikelijk dit jaar weer tweemaal het licht: boordevol met wetenswaardigheden over de historische, architectonische, stedenbouwkundige en landschappelijke waarden in onze deelgemeente en over de activiteiten van de vereniging. Aan de rij van VSW-publicaties werd dit jaar één uitbreiding toegevoegd: "Van Hildegaersberch geboren", een rijkelijk met afbeeldingen en citaten geïllustreerd werkje over Willem van Hildegaersberch en de tijd, waarin hij leefde.

Vele van de in het voorgaande beschreven activiteiten werden georganiseerd door de als immer onvermoeibare commissie Promotie en Voorlichting. Bovendien zorgde deze commissie dat er weer een VSW-stand aanwezig was bij gelegenheden als de opening van het Willem van Hildegaersberch-jaar in De Castagnet, het Jazz-festival in Hillegersberg en de kerstmarkt in de Bergkapel, waar verschillende bezoekers van de gelegenheid gebruik maakten zich een VSW-uitgave aan te schaffen of zich als lid aan te melden. Daarnaast hield Ivonne Koedam namens de commissie een inleiding over het werk van de VSW voor het Probus-gezelschap Hillegersberg. Gezien het vele werk, dat het organiseren van deze activiteiten met zich meebracht, zal niemand het deze commissie euvel duiden, dat er dit jaar geen excursie kon worden gehouden. Door omstandigheden van verschillende aard leidden de andere VSW-commissies dit jaar een wat rustiger bestaan. Wel werd in het verslagjaar de kiem gelegd voor nieuwe activiteiten in het komende jaar. Maar daarover hoop ik u in een volgend jaarverslag te berichten.

Marius Heijenck, secretaris.

Geschiedenis van zwembad Wilgenplas

Kinderen stapten in badkleding uit de trein

Het VSW-lid Jaap van Klaveren is figuurlijk in de Wilgenplas gedoken. Hij ploos de geschiedenis van het voormalige zwembad uit.

Ons blad heeft als naam "Tussen Wilgenplas en Rotte". Een aantal VSW leden zal niet weten dat de Wilgenplas voor de oorlog een zwembad aan de rand van de gemeente Schiebroek is geweest. Veel van de huidige bebouwing was toen nog niet aanwezig. Een kaart van Dirk Smits uit 1771 toont enige bebouwing aan de rand van de polder. Een kaart van J. Kemper uit 1867 op schaal 1:50000 noemt de gemeente Schiebroek met 335 inwoners en een oppervlakte van 615 bunders.

Bij de aanleg van de Hofplein spoorlijn naar Den Haag was door grondverplaatsing een plas ontstaan die oorspronkelijk als de spoorput bekend stond. Door stimulering van de actieve burgemeester van Schiebroek J.P.H.Dhont ontstond het plan daar een zwembad te vestigen. De waterplas met omringend land ten westen van de spoorlijn was eigendom van aannemer Poot uit Hillegersberg. Deze bood op 25 augustus 1930 zijn 5,25 ha aan de gemeente aan voor fl.50.000,- Aan de gemeenteraad werd door B&W geadviseerd dit bedrag te accepteren mits "de plas geschikt zou zijn als zwemwater en er mogelijkheid zou komen van goeden geriefelijken toegangsweg en tunnel ook voor auto's bij de geplande provinciale weg". De jaarlijkse kosten werden op fl. 6000,- begroot. Na gesprekken met aannemer Poot reduceerde deze zijn aanbod tot fl.45.000,- Een neutrale instelling had het water inmiddels als zwemwater goedgekeurd maar een taxatiebureau schatte plas en grond slechts fl. 25.000,- waard, waarschijnlijk omdat de waterplas zeer laag gewaardeerd werd. De Nederlandse Zwembond adviseerde B&W de hoge prijs toch te accepteren want voor de bedoelde zwemgelegenheid was de plas juist veel waard. Ook had Schiebroek plannen voor nog andere faciliteiten waaronder een lunapark op die terreinen te vestigen. Bovendien bouwde de voetbalvereniging Xerxes er vlakbij een stadion dat 21 augustus 1932 in gebruik werd genomen met een wedstrijd Xerxes-Feijenoord die met 4-4 eindigde.

Mannen en vrouwen apart

Voor de aankoop van de grond was echter de toestemming van het Provinciaal Bestuur van Zuid-Holland nodig. Dit wees de gevraagde vergunning af omdat de jaarlijkse kosten fl.17.000,- zouden bedragen hetgeen de financiële mogelijkheden van het kleine Schiebroek ver te boven ging. De gemeente had namelijk geen rekening gehouden met de jaarlijkse rente voor een lening en de afschrijving daarvan. Aannemer Poot bood toen aan zelf de exploitatie ter hand te nemen waarbij 10% van de jaarlijkse netto inkomsten aan de gemeente Schiebroek zou worden gegeven als bijdrage aan de aflossing van de lening nodig om de grond te kopen. Met een aantal voorwaarden, onder andere

dat Schiebroekenaren voorkeur tot toegang zouden krijgen, dat de kleedgelegenheden voor mannen en vrouwen strikt gescheiden en afgezet zouden zijn, men buiten het bad alleen volledig gekleed mocht verblijven en er behalve een algemeen bad ook aparte baden voor mannen en voor vrouwen moesten zijn, ging de gemeenteraad van Schiebroek accoord met aankoop van de gronden en kon Poot de spoorput die inmiddels de Wilgenplas werd genoemd, als zwembad gaan inrichten. In 1931 (sommige bronnen noemen voorjaar 1932) werd het 36.800m² (300 x 120m²) grote bad geopend. De bijbehorende accommodatie voor ongeveer 1450 kleedhokjes (sommige bronnen noemen 1800) en restaurant besloeg 25.000m². Het bad was jarenlang het grootste buitenbad in Nederland. De totale lengte van de loopvlonders bedroeg zo'n 1 km!

Reeds in 1932 werd bij vier personen de ziekte van Weil geconstateerd. Reden om de sanitaire voorschriften uit te breiden en de bestaande te verscherpen met onder meer het overal opgehangen dringend advies aan bezoekers geen etenresten te laten slingeren. Enkele slootjes met stilstaand water werden gedempt. Poot kreeg de plicht alles goed na te leven omdat anders de exploitatievergunning zou worden ingetrokken. Deze vergunning werd met meestal weer aangescherpte en nieuwe voorwaarden steeds voor een jaar verleend nadat ook de politie verklaard had geen bezwaar te hebben. De in het gemeentearchief van Rotterdam aanwezige kopieën geven een goed inzicht in de voor de oorlog aanwezige zorg om de goede zeden te beschermen. Behalve een groot bad voor iedereen, werden er zoals door de gemeenteraad van Schiebroek verlangd, ook aparte baden voor mannen en voor vrouwen aangelegd. Deze werden door hekken omgeven om de scheiding tussen mannen en vrouwen te garanderen. Opvallend is dat deze twee aparte baden aanzienlijk kleiner waren dan het algemene bad, wat op een luchtfoto uit 1932 goed zichtbaar is. Voor kinderen was er een zandstrandje dat bij de rand van het station lag. Kinderen stapten dan ook vaak reeds in badkleding uit de trein.

Liederlijke teksten

In 1936 werd bepaald dat men netjes gekleed diende te zijn en

De Wilgenplas rond 1930.

De Vechtoevers en de Loosdrechtse (en Vinkeveense) Plassen

Een verhaal over verwantschap

Steven de Clercq, vice-voorzitter van de Vechtplassencommissie, vertelt op de ledenvergadering over de verwantschap tussen twee plassegebieden.

Op het eerste gezicht is er een levensgroot verschil tussen het werkgebied van 'Hillegersberg - Schiebroek - Terbregge' en dat van de Commissie voor de Vecht en het Oostelijk en Westelijk Plassengebied, kortweg 'Vechtplassencommissie'. Hoe kunnen wij van elkaar leren?

Eerst iets over de biografieën van onze gebieden: In de lagune tussen de duinen en de Heuvelrug die na de laatste ijstijd ontstond door de stijging van de zeespiegel voerden Rijn en Maas zoet water aan. Hierdoor konden uitgestrekte veenmoerassen ontstaan, die werden ontwaterd door kleine riviertjes als Vecht en Rotte. Langs de oevers ontstonden nederzettingen; en op de eolische zandduinen die uit het veen opdoken, werden kastelen gesticht: Nederhorst de Berg en Hillegersberg. De ontginning en verkaveling van het veengebied, dat eerst nog op natuurlijke manier kon ontwateren op de rivieren door het graven van sloten begint rond 1.000 AD. Het land werd eerst gebruikt voor de teelt van granen en voor het steken van turf voor de steeds verder groeiende steden (Rotterdam, Amsterdam en Utrecht).

Als gevolg van turfwinning en inklink door oxidatie van de veengronden kwamen de rivieren hoger te liggen dan het omringende land. Door deze 'omkering van het land' werden zij de boezem waarop de polders hun overvloedige water konden lozen. De introductie van de molen en de baggerbeugel – rond 1500 – maakte het mogelijk om steeds dieper en zelfs onder waterniveau veen en turf te winnen. Op deze manier veranderde land in water en ontstonden de plassen, die later weer werden ingepolderd. De overeenkomsten

tussen beide gebieden zijn goed zichtbaar op een kaart van rond 1850. Nu zijn de verschillen groot, onder andere als gevolg van de ontwikkelingen die zich sindsdien hebben voorgedaan.

Welke ervaringen uit het Vechtplassengebied kunnen relevant zijn voor het werk van de Vereniging Stedebouwkundig Wijkbehoud Hillegersberg - Schiebroek - Terbregge? In 1939 lag de aanleiding voor het oprichten van de Vechtplassencommissie in de dreiging de plassen te dempen met Amsterdams stadvuil. Initiatiefnemers waren onder meer lokale bestuurders, Natuurmonumenten, Heemschut en de Bond van Nederlandse Architecten. Wij rekenen de hele Vechtstreek, van Utrecht tot Muiden en het oostelijk en westelijk plassegebied tot ons werkgebied; ca. 350 km², met ca. 150.000 inwoners verspreid over (nog) 9 gemeenten, 2 provincies en één Hoogheemraadschap. Wij trachten ons doel te bereiken langs vier wegen: luis in de pels; onderzoek en beschikbaar stellen daarvan; participatie en draagvlak. De werkwijze van de Vechtplassencommissie zal worden toegelicht aan de hand van enkele voorbeelden.

Steven de Clercq
Vechtplassencommissie, vice-voorzitter
Straatweg 17, 3603 CV Maarsse
T: 0346 - 567.573
E: declercq@vecht.nl
W: www.vecht.nl
www.vensteropdevecht.nl/

Hoog bezoek!

Toegegeven: het gebied verdient beschermde status

VSW-bestuurslid *Iet Heetman* doet verslag van het werkbezoek van twee gemeenteraadscommissies aan Hillegersberg.

Bekend is inmiddels dat het bestuur van de VSW in samenwerking met de Vereniging tot Behoud van Kern en Plassen Hillegersberg en de Vereniging Bergse Plassen, op 14 februari 2008 aan het gemeentebestuur van Rotterdam het verzoek heeft overhandigd om de dorpskern en de Bergse Plassen tot Beschermd Stadsgezicht te doen verklaren. In de tijd daaraan vooraf gaande hadden de besturen van de drie verenigingen ruim acht honderd adhesiebetuigingen cq handtekeningen verzameld, noodzakelijk om het verzoek te kunnen indienen. Dit heet een Burgerinitiatief. Er waren ook honderden reacties van VSW-leden bij, daartoe opgeroepen in "Tussen Wilgenplas en Rotte" van november 2007. Nadat op 3 maart 2008 het gemeentebestuur van Rotterdam had besloten het verzoek werkelijk in behandeling te nemen, kwam eind maart de mededeling dat op 16 april een grote delegatie van de raadscommissie Fysieke infrastructuur, Buitenruimte en Sport en de commissie Jeugd, Onderwijs en Cultuur op werkbezoek wilde komen.

Welnu, op die dag ontvingen wij in Lommerrijk ruim twintig raadsleden en ambtenaren. Na een inleidende verduidelijking van Jaco de Hoog, voorzitter van Behoud van Kern en Plassen, volgde een historisch betoog over het gebied van Hans Mani, voorzitter VSW. Hij stelde ook de vraag: "Is het niet vreemd dat de Kralingse Plas wel aldus beschermd is, evenals de fraaie singels die Rotterdam kent?" Daarna gaf de voorzitter van de deelgemeente zijn visie. Hoewel hij beslist ook voor bescherming van het gebied is, geeft hij de voorkeur dit resultaat te bereiken met een gedetailleerd bestemmingsplan en een aangepassing van het Beeldkwaliteitplan dat in 1999 was opgesteld. Daarin verschillen de indieners van het Burgerinitiatief duidelijk met hem van mening. Het beschermd stadsgezicht geeft ons inziens meer protectie dan een gedetailleerd bestemmingsplan dat je met procedures altijd wel weer kunt omzeilen..... Daarna ging het gezelschap aan boord van

Op een zonnige aprilochtend kwamen leden van twee gemeenteraadscommissies op werkbezoek.

de Vrouwe Romijn. Een prachtige tocht onder de lentezon over de beide plassen. Het kon niet mooier!. Na het afmeren aan de Weissenbruchlaan werd de Hillegondakerk bezocht. De bezoekers waren sprakeloos over de ongedachte en onverwachte schoonheid van kerk, kerkhof en ruïne. Over het gehele gebied trouwens! Daarna een wandeling over de Straatweg naar villa Rozenberg en hoeve Vruchtenburg, waar we tot diep in de achtertuinen mochten komen. Tenslotte kwamen we weer bij Lommerrijk uit waar inmiddels de soep warm was en met een lunch de bijeenkomst werd afgesloten.

Ja, en wat nu? Metin Çelik, commissievoorzitter die de gemeente-delegatie leidde, sprak de verwachting uit nog voor het eind van de zomer tot een besluit te kunnen komen. Zeker is - dat hoorden wij wel in de wandelgangen - dat het bezoek aan het gestelde doel heeft beantwoord. Want...in de gehele gemeenteraad zit namelijk niemand die in dit gebied woont. Wij waren voor hen - tot het werkbezoek - een soort terra incognita!

Op de VSW-bijeenkomst van 28 mei 2008 zal onze voorzitter zeker op de dan meest recente ontwikkelingen ingaan. U kunt dan daar ook met uw vragen terecht. Wij hebben er ontzettend veel tijd ingestoken om het zover te brengen als het nu is. Vol goede moed gaan we verder, hopen op succes: de blijvende bescherming van de dorpskern en de beide Bergse Plassen.

*Iet Heetman-van Riel,
commissie Promotie & Voorlichting.*

Komt allen naar de officiële opening

Het baarhuisje is klaar

Eindelijk is het dan zover! Op het moment dat ik dit artikel voor ons halfjaarlijks blad schrijf, is ons schilderachtig ensemble, het baarhuisje, op wat details na klaar. Nog wat electra, een piepklein keukentje en een paar lampen... en dan op 21 juni 2008, op de "Rotterdam is vele Dorpen"-dag, kunnen we u het prachtig geres-taureerde baarhuisje aan de Ringdijk tonen. Alles bij elkaar heeft het wel even geduurd deze vakkundige restauratie, maar het resultaat is er dan ook naar. Vorig jaar, zo rond dezelfde tijd, was de restauratie weliswaar aan de buitenkant een heel eind op streek, maar binnen was het nog het domein van spinnen en torren. Maar nu is de vergaderruimte en - niet te vergeten - de zozeer begeerde archiefruimte voor de VSW, gereed.

Met heel veel waardering voor de vakkennis van ons bestuurslid Norman Langelaan en dank voor zijn enorme inzet! Bijna dagelijks voor hij naar zijn werk ging, ging hij langs het baarhuisje om te checken wat er de vorige dag was gebeurd en om te overleggen waaraan op de nieuwe dag zou worden gewerkt. Maar ook veel dank aan onze sponsors met name de Stichting Berg en Broek, het Bureau Monumenten van de gemeente Rotterdam, de deelgemeente en de Stichting Volkskracht die de restauratie mede mogelijk maakten. En niet te vergeten Ivonne Koedam-Hooykaas, voormalig voorzitter van de deelgemeente, die haar afscheidscadeau in baar geld heeft geïnvesteerd in deze restauratie. De kroon op al het werk is dat de gemeenteraad van Rotterdam onlangs het baarhuisje met het prachtige hek en de begraafplaats tot Rotterdams monument heeft verklaard. Dat gaan we dus op gepaste wijze vieren!

Programma

Op 21 juni 2008 wordt om 11.00 uur het baarhuisje officieel geopend. Het bestuur van de VSW had de burgemeester van Rotterdam daarvoor uitgenodigd. Tot zijn spijt is hij verhinderd omdat hij in het buitenland zal zijn. Maar we hebben een goede vervanger gevonden in de

persoon van wethouder Orhan Kaya.

Om 12.00 uur is er de uitvoering van laat-Middeleeuwse muziek door een orkestje van de Stichting Kunstzinnige Vorming onder leiding van mevrouw Willeke de Boer. Een afsluiting van het Willem van Hildegasbergh-jaar van de VSW. Dat zal een heel bijzonder concertje zijn daar onder de prachtige bomen van het kerkhofje!

Om 13.00 vindt vanaf het kerkhofje aan de Ringdijk de start plaats van een excursie door het Berg en Broekpark aan de overzijde. Over dit prachtige polderpark valt heel wat te vertellen. De tocht vindt plaats onder leiding van ir Jack Hemelraad, deskundige van het Hoogheemraadschap van Schieland. Hij kan en zal u alles vertellen over de waterbouwkundige ontwikkeling van het gebied. En gezien de ingrijpende restauratie van het gebiedje onlangs, valt er heel wat interessants te vernemen.

Om 14.00 uur kunt u deelnemen aan een tweede excursie door hetzelfde park, maar dan onder leiding van Frans Advokaat, voormalig medewerker van het Natuur Milieucentrum "de Wilgenhof" naast de kinderboerderij. Dat wordt vanzelfsprekend een tocht met een geheel

Pas op, de vloer is nog nat!

Anno begin mei worden nog afrondende werkzaamheden aan het baarhuisje verricht.

Het begraafplaatsje wordt door vrijwilligers onderhouden.

ander karakter, een meer biologisch verhaal over, onder andere, de voedselpiramide waarin de snoek een belangrijke plaats inneemt en nog veel meer wetenswaardigs.

U kunt uitstekend aan beide excursies deelnemen omdat ze een elkaar aanvullend geheel vormen.

Op het kerkhofje zelf zal tot ongeveer 16.30 uur een stand zijn ingericht met vooral de laatste nieuwe publicaties van de VSW zoals onder meer "Hillersberg, Schiebroek van boven bekeken" een serie luchtfoto's van het gebied van onze deelgemeente over de periode 1923 - 2003. U kunt uw ogen niet geloven als je ziet wat hier in die periode allemaal veranderd is. Maar ook "Van Hildegasbergh gheboren" een prachtige beschrijving van de in zijn tijd beroemde dichter/schrijver Willem van Hildegasbergh die leefde en werkte rond 1400 na Chr.

en ook werkelijk uit Hillegasbergh kwam. Door de VSW speciaal samengesteld en uitgegeven vanwege 600 jaar Willem van Hildegasbergh Een buitengewone uitgave, verlucht met foto's en afbeeldingen

En nu er een aantal kerken op de nominatie staat om te verdwijnen... de VSW heeft tijdig die gebouwen met omgeving voor u geïnventariseerd en vastgelegd in "Tempelen en Begraaven". Een must!

Het bestuur van de VSW wil u graag laten delen in zijn blijdschap. Alle leden zijn van harte uitgenodigd voor deze bijzondere dag. Maar u kunt gerust uw geïnteresseerde buurman of -vrouw meebrengen. Hoe meer zielen hoe meer vreugde. Aan de excursies zijn geen kosten verbonden. Wij zullen ons uiterste best doen om mooi weer te regelen voor deze speciale dag op die zo bijzondere plek. En het koffieapparaat (dat wij nog moeten aanschaffen), zal die dag op volle kracht "snorren".

*Iet Heetman-van Riel,
commissie Promotie & Voorlichting.*

Bomen over bomen in Hillegersberg

'Het voorjaar komt je juichend tegemoet'

Boomdeskundige Frans Prins heeft zich laten strikken: hij heeft toegezegd regelmatig een bijdrage aan Tussen W&R te leveren over bijzondere bomen in de wijk. Hieronder zet hij alweer z'n zesde boompje – de sleedoorn – op:

Als u dit leest zijn de sleedoorns allang uitgebloeid. Ze horen tot de eerste lentebloeiers en staan bijvoorbeeld langs de snelweg (naar, onder andere, Gouda). Als u in het vroege voorjaar even naar de taluds kijkt, ziet u hier en daar 'een witte wolk', dat zijn dan meestal sleedoorns die zich in hun volle pracht vertonen. Het is een feestelijk gezicht en het voorjaar komt je juichend tegemoet.

Het is meestal een struik, zelden een boom. Het wolkig effect komt door een zee van kleine spierwitte bloemetjes, die goed te zien zijn omdat er dan nog geen blaadjes aan zitten; die komen direct na de bloei. Men ziet de bladrolletjes soms al zitten. De bloempjes zijn vaak solitair, soms echter twee aan twee met steeltjes van ongeveer 1 centimeter.

In de natuur zijn er altijd planten die op elkaar lijken. Zo ook hier: de kerspruim lijkt er veel op, de bloemsteeltjes zijn echter wel twee maal zo lang. Verder is de sleedoorn (*Prunus spinosa*) gewapend: de plant heeft vaak lange doorns, die gemeen kunnen prikken. Ook is de zwarte stam opvallend. Meestal blijft het een struik, ongeveer 4 tot 5 meter hoog.

Het is een belangrijke nectar en stuifmeelbron voor bijen en vliegen. Mogelijk is de sleedoorn de stamhouder van pruim en kroosjes. De bessen die er aan komen zijn steenvruchten; ze staan rechtop en ze zijn diep donkerblauw berijpt met een doorsnede van 1.2 centimeter. Ze smaken

zeer scherp; na bevriezing zijn ze meer eetbaar (voor compôte en brandewijn).

'Slee' zou betekenen: de tanden stroef makend en de dikke van Dale zegt dat in Oudkerkslavisch 'Sliva' pruim betekent. De sleedoorn is een lid van het geslacht *Prunus*, binnen de rozenfamilie en past in het rijtje

eenstijlige meidoorn, hondsrös, waarmee het met de wilgen gemengde struwelen vormt (bijvoorbeeld in Oost-Nederland, het Dinkelgebied).

Hij komt voor in vrijwel geheel Europa tot Zuid-west Azië en het Atlasgebergte. In ons land vooral in het zuiden en oosten. Onder meer langs de Overijsselse Vecht en langs de Maas (Maasheggenlandschap).

Een fraai exemplaar staat aan de Molenhoek in de tuin tegenover de molen aan de Terbregse Rechter Rottekade. Het is een meerstammig exemplaar, een echte struik dus, misschien een relict uit vroeger jaren toen op die plaats nog een boerderij stond (?). Andere plekken in

Hillegersberg waar sleedoorns te vinden zijn: Berliozlaan 6; Lisztlaan 21; H. Andriessenlaan 1 (er tegenover) en Terbregseweg 85.

Frans Prins.

Geraadpleegde literatuur:

Nederlandse Oecologische Flora Weeda Westra II

Bloeiende sleedoorn in de tuin tegenover de molen op de Terbregse Rechter Rottekade (foto: Yosha Minken).

In memoriam Gerard Tuynenburg Muys

Afgelopen winter ont vingen wij het droeve bericht, dat Gerard Tuynenburg Muys was overleden. Geboren en getogen in Hillegersberg en daar ook gestorven in zijn huis aan de Prins Bernhardkade op negentigjarige leeftijd. Zijn gezondheid liet de laatste jaren te wensen over, maar op zijn negentigste verjaardag was hij in goede conditie en heeft hij van alle aandacht genoten.

Zittend voor het raam, genietend van het uitzicht op zijn geliefde Bergse Plas, lezend in een boek uit zijn welgevulde boekenkast, zo kon je Gerard de laatste jaren aantreffen. Hij had een grote liefde voor onze deelgemeente, de bomen, de plassen, het groen, maar vooral ook de geschiedenis: hij bezat een grote collectie oude kaarten.

Geen wonder, dat hij zich al spoedig meldde bij de VSW. Hij nam plaats in de commissie Studie en Inventarisatie en als bewoner van het Plassengebied natuurlijk ook in de commissie Bergse Plassen. Ook was hij enige jaren voorzitter van de Vereniging, zoals wij de VSW toen nog noemden. En Gerard ging inventariseren, met de commissieleden werd er gewandeld en spoedig verschenen talrijke publicaties van zijn hand met en zonder medewerking van anderen.

Tussen 1979 en 1999 verschenen er veel uitgaven door zijn toedoen of inspiratie; zoals de Geschiedenis van de Hillegondakerk, het Boterdorpse Verlaat; Straatweg een bijzonder gebied, Terbregge, de Rotte-oevers, de Kerkstraat en omgeving enz. enz. Hij was een trouw bezoeker van het gemeentelijk kadaster.

Als blijk van grote waardering werd hem de eerste VSW-speld, in de vorm van een dasspeld, uitgereikt. We zullen zijn markante persoonlijkheid zeer missen.

Ivonne Koedam.

Gerard Tuynenburg Muys (rechts) krijgt de VSW-speld van Hans Mani, voorzitter VSW.

Wisseling van de wacht bij Schildjescommissie

Een nieuwe lente een nieuw beleid. Dat wil zeggen: terug naar de oorsprong. Ofwel elke drie jaar wisseling van leden van de Schildjescommissie.

Piet Mulder - een ieder welbekend - heeft zich bereid verklaard om het voorzitterschap op zich te nemen. Jaren geleden heeft hij deze functie ook bekleed, dus hij weet wat hem te wachten staat. Monique Steffen wordt van voorzitter gewoon lid en als, niet helemaal, nieuw lid treedt Paul van Os toe.

Zoals bekend keurt de Schildjescommissie de panden of objecten, die via het bestuur worden aangemeld op hun verdiensten. En met zoveel kennis en kunde in huis moet dit zeker ook de komende jaren lukken. Welkom aan de nieuwe leden en dank aan de afgetreden leden: Jeroen Hoorn en Han Adriaanse.

Voordrachten voor schildjesnominaties kunnen tot 15 juni gedaan worden bij het bestuur van de VSW, Postbus 35054, 3005 DB Rotterdam.

Ivonne Koedam.

Onderdeel van het rijksmonument of niet?

De tuin van Buitenlust en het Raadhuis

Tineke van Oosten-Snoek, lid van de VSW en van de Vereniging tot Behoud van Kern en Plassen, presenteert het resultaat van de speurtocht die gehouden is naar de geschiedenis van het Raadhuis Hillegersberg en de tuin:

In de rechtszaak op 14 januari 2008 over de monumentenvergunning die de gemeente Rotterdam heeft verleend voor het gedeeltelijk afbreken van het Raadhuis en het bebouwen van de tuin achter het Raadhuis stond de vraag centraal: is de tuin onderdeel van het rijksmonument of niet? De gemeente stelt zich op het standpunt dat het rijksmonument alléén de voormalige villa Buitenlust omvat. De VSW en de Vereniging tot Behoud van Kern en Plassen Hillegersberg (VKP) hebben dit aangevochten omdat, volgens uitspraken van de minister, de tuin tot het rijksmonument behoort. De rechtbank vernietigde de monumentenvergunning van de gemeente omdat het belang van de tuin niet was meegewogen bij de verlening van de vergunning. Niet alleen is van belang dat de tuin onderdeel is van het monument, maar ook de waarde ervan voor het geheel en de omgeving..

In dit artikel wordt het resultaat gepresenteerd van de speurtocht die een groepje leden van beide verenigingen heeft gedaan naar de geschiedenis van het Raadhuis en de tuin. Wij hopen, dat dit resultaat bijdraagt aan de toekomstige bescherming van Raadhuis mét tuin.

Villa en tuin

In de omschrijving van het monument Raadhuis Hillegersberg staat de locatie omschreven als voormalige "villa met in landschappelijke stijl aangelegde, omliggende tuin". De verenigingen hebben bij Professor Bierens De Haan, hoogleraar erfgoed van monument, tuin en landschap, steun gezocht naar de interpretatie van deze omschrijving. Hij stelt dat er sprake is van een ensemble van villa en tuin: ze horen bij elkaar.

Vervolgens heb ik mij - als landschapsarchitect - afgevraagd of het mogelijk is om de essentie van het ensemble van "villa met in landschappelijke stijl aangelegde omliggende tuin" in beeld te brengen. In mijn optiek gaat het hierbij om iets anders dan 1 + 1 = 2. Een villa plus een tuin zijn niet per definitie een waardevol ensemble. Bij een ensemble moet er een ruimtelijk en planmatig verband tussen beide zijn. De vraag was: kunnen we dat verband vinden? Dat blijkt dat het geval: na het vinden en bestuderen van kaartmateriaal en veldonderzoek ter plaatse blijkt er

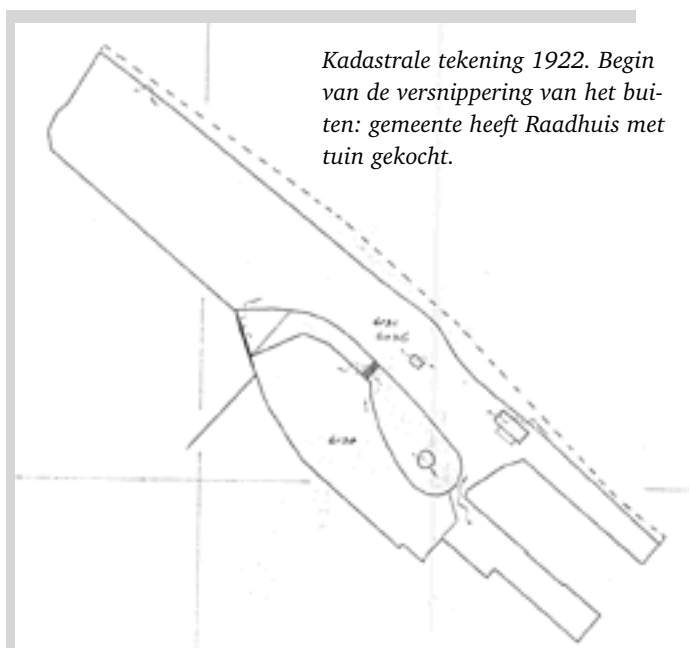
sprake van een aantoonbaar ensemble. Sterker nog we vonden er twee!

Twoe tuinen in landschappelijke stijl

Het gebied van villa Buitenlust strekt zich uit vanaf de Straatweg tot aan de brug in de huidige C.N.A. Looslaan naar het latere Plaswijck toe. Het gebied wordt begrensd door de brede sloot langs de noordkant van de huidige C.N.A. Looslaan en de lijn die nu wordt gevormd door het straatje Wilgenoord, haaks op de Straatweg.

Op de topografische kaart van rond 1832 kent het gebied Buitenlust nog geen vormgeving als tuin, maar bestaat uit een rechthoekige langgerekte verkaveling kenmerkend voor een veenlandschap met plaatselijke ontvening en rechthoekig gevormd water. Langs de Straatweg bevindt zich wel een groter huis, maar dat ligt dichterbij de Straatweg dan de latere villa Buitenlust. Op deze kaart is te zien dat er veel buitens in Hillegersberg waren; welgestelde Rotterdammers zochten in de 19e en eerste kwart van de 20ste eeuw grond in de omgeving van de Bergse Plassen om een buiten te vestigen: het begin van het groene Hillegersberg. De belangrijkste boom uit de huidige achtertuin van het raadhuis, de bruine beuk, is zeker 150 jaar oud. Deze boom dateert van voor de tijd dat de villa Buitenlust werd gerealiseerd.

In 1884 laat de notaris De Kadt door architect/aannemer Jacob Izak-I van Waning villa Buitenlust bouwen. Wij zochten naar tekeningen van het huis en

Kadastrale tekening 1922. Begin van de versnippering van het buiten: gemeente heeft Raadhuis met tuin gekocht.

de tuin. Bij het NAI vonden wij geen tekeningen van het huis, noch van de tuin. Maar in het gemeentearchief van Rotterdam zijn er wél tekeningen (bruindrukken) van de oorspronkelijke villa, verschillende verbouwingen en verbouwingsvoorstellen maar helaas, niet van de tuin uit de tijd van de bouw van de villa. De vraag is dan of er eigenlijk wel een tuin aangelegd rond deze villa. Kadastrale kaarten,

die zijn opgesteld wanneer er stukken grond van het oorspronkelijke buiten worden verkocht, en foto's in het gemeentearchief met volwassen beplantingen geven hierover uitsluitsel. Op de kadastrale tekening van het gebied Buitenlust van april 1914 opgesteld ten behoeve van de verkoop van het buiten Buitenlust aan de heer C.N.A. Loos zijn de omtrekken van de tuin in landschappelijke stijl zichtbaar. De rechthoekige belijning van het grondgebied is verdwenen: er is sprake van vloeiende lijnen van oevers van de Bergse Achterplas, de oevers van de sloot langs de C.N.A. Looslaan en als hoogtepunt de vloeiende lijnen van de vijver die een uitstulping van de plas vormt in de richting van de villa. Een foto uit circa 1915 laat zien dat er destijds al volwassen boombeplanting rondom de villa aanwezig was. Op basis van de kadastrale tekening, de bedoelde foto en kennis van de landschappelijke tuinaanleg uit die tijd voor grote tuinen is af te leiden hoe de tuin er destijds uitgezien moet hebben.

Kijkend vanuit de achterkamer van de villa over de tuin ontrolde zich het volgende beeld:

- op de voorgrond direct achter het huis: een grote open ruimte met een grasveld en slingerende paden met enkele grote vrijstaande bomen;
- daar achter (als introductie op het landschap): een vijver in landschappelijke stijl, met in het snijpunt van de zichtlijn vanuit het huis en de kromming van de vijver een bruggetje als bijzonder aandachtspunt. Dit alles omringd door bomen;
- daarop volgend is het landschap van de plas in de verte zichtbaar, het water schittert tussen de bomen.

En als we nu gaan kijken en ons dit proberen voor te stellen dan is de essentie (de ruimtelijke en planmatige samenhang tussen villa en tuin) nog aanwezig: de open ruimte achter het huis met de grote bomen van het grasveld: de 150 jaar oude bruine beuk en de oudste walnotenboom van Rotterdam (125 jaar oud). Door de Rotterdamse dendroloog (bomenexpert) J.R.P. van Hoey Smith, eigenaar van het arboretum Trompenburg, is genoemde leeftijd bepaald en geconstateerd dat deze bomen kerngezond zijn. Het hoogtepunt, de vijver omgeven door oude bomen met

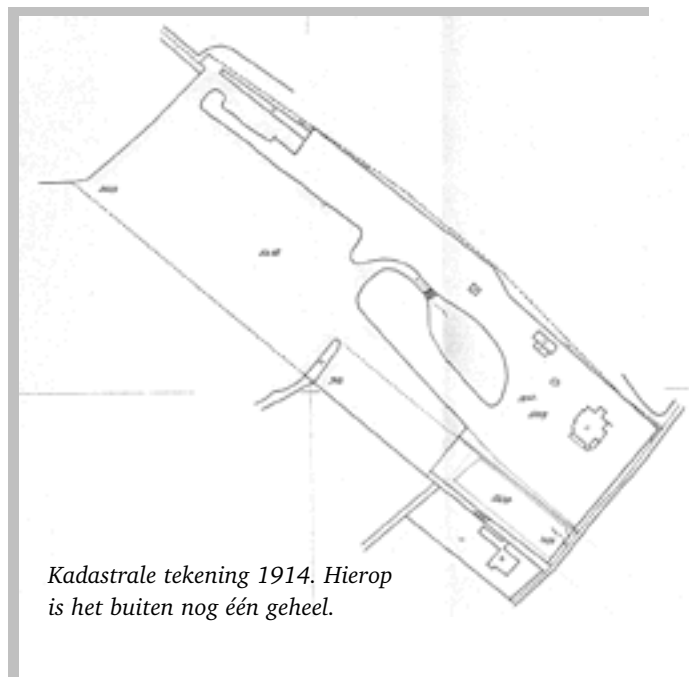

Zicht op het buiten rond 1915. Foto van Berssenbrugge.

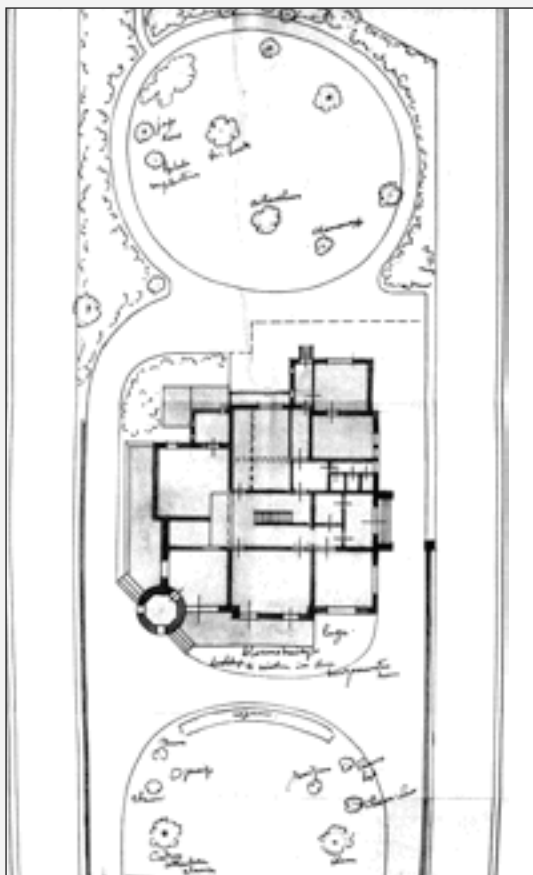
de markering van het snijpunt van de zichtas door een bruggetje is nog steeds in de plattegrond aanwezig. Alleen de zichtas vanuit het huis is nu moeilijk te zien, omdat deze ooit (ongeveer 30 jaar geleden gezien de ouderdom en het type van de aanwezige beplanting) is beplant. De zichtas kan gemakkelijk hersteld worden door het weghalen van deze weinig waardevolle en ondergeschikte beplanting! Nog steeds is het zo dat als je over de C.N.A. Looslaan loopt je de plas ziet schitteren tussen de bomen. De zuidkant van het oorspronkelijke buiten langs Wilgenoord is in de loop der tijd verkocht en volgebouwd, maar daarmee is de hiervoor beschreven essentie van de tuin niet aangetast.

Aquarel tuinontwerp uit 1927

De kadastrale tekening van 1922 laat zien hoe het perceel van Buitenlust er uitziet na de verkoop van de villa met een deel van de tuin aan de gemeente Hillegersberg: er is een "hap" uit het buiten genomen. Daarmee is een scheiding in eigendom tot stand gekomen van enerzijds de villa en anderzijds

Kadastrale tekening 1914. Hierop is het buiten nog één geheel.

Ontwerp Leonard Springer 1927.

de ruime tuin met vijver met “zwaneneilandje” en bruggetje. Het gedeelte dat aan de gemeente is verkocht is in 2000 Rijksmonument geworden. In het gemeentearchief tussen de bruindrukken van villa Buitenlust en de blauwdrukken van de verbouwing tot gemeentehuis vonden we tot onze grote verrassing een opgevouwen aquarel van het tuinontwerp uit 1927 van Nederlands meest beroemde landschapsarchitect uit de periode rond de vorige eeuwwisseling: Leonard Springer.

Leonard Springer heeft van de gemeente Hillegersberg opdracht gekregen om een eigen tuin te ontwerpen voor het gemeentelijke Raadhuis. Het duurde even na de aankoop in 1920 en de ingebruikname in 1921 door de gemeente, omdat destijds werd overwogen om het huis van de burgemeester in de achtertuin van het Raadhuis te bouwen. Een handtekeningenactie van notabelen uit de buurt heeft dit verhinderd en het huis van de burgemeester werd tegenover het Raadhuis gebouwd aan de andere kant van de Straatweg.

Het ontwerp van Springer heeft de volgende kenmerken:

- Het behoud van de zichtas vanuit het raadhuis over de vijver en het bruggetje, de bruine beuk en de open ruimte direct achter het raadhuis;
- De ellipsvormige ruimte achter het raadhuis bestaat uit

een gazon, afgebakend door een pad op de overgang tussen gazon en beplanting;

- De bruine beuk staat net buiten een van de centra van de ellips (kenmerk van de landschapsstijl);
- Voornamelijk groenblijvende beplanting aan de randen van dit gazon schermt het gezicht af van de omgeving met nieuwe bebouwing aan de noord- en zuidzijde (Berglustlaan en Wilgenoord) zodat de blik vanuit het raadhuis wordt geconcentreerd op de zichtas over de vijver en het bruggetje.

De aanwezige beplanting anno 2008 is door de bomenexpert Van Hoey Smit beoordeeld. De opgaande beplanting uit 1927 blijkt er nog steeds te zijn: de groenblijvende groepen hulst, taxus en chameacyparus zijn met zekerheid ongeveer 80 jaar oud. Met name de zeer hoge hulstboom van ongeveer 80 jaar oud kan in Rotterdam als een zeldzaamheid worden aangemerkt.

Enkele tientallen jaren geleden is jongere beplanting aangebracht ter plaatse van een prieltje en in de zichtas, bovendien is toen de ellipsvormige ruimte verlaten. Tijdens ons veldonderzoek hebben we met een grondboor monsters genomen en kunnen aantonen dat het vroegere grindpad volgens het ontwerp van Leonard Springer rondom het gazon op enkele decimeters in de ondergrond nog aanwezig is.

Een te behouden schat uit het verleden

Onze speurtocht heeft een mooi resultaat opgeleverd. We hebben ontdekt dat van 150 jaar geschiedenis van een zeer kenmerkend stukje Hillegersberg nog tastbare sporen zijn terug te vinden. Deze sporen in de vorm van een zichtas vanuit het huis over de vijver in landschappelijke stijl en 80 tot 150 jaar oude beplanting zijn beeldbepalend voor de omgeving van het Raadhuis en de C.N.A. Looslaan. Het behoud en het herstel van het teruggevonden ensemble geldt te meer daar dit het laatste ensemble (villa met originele tuinaanleg en tuin met originele villa) in Hillegersberg betreft, een gemeente die eens zo rijk was aan buitens.

Onze oproep bij deze aan de gemeente Rotterdam en de deelgemeente Hillegersberg-Schiebroek om te bewerkstelligen dat het groen ter plaatse wordt behouden en het ensemble in de beleving wordt hersteld is passend in het Rotterdamse Groenjaar (2008). Dit betekent wel dat een andere oplossing voor het Raadhuis nodig is met aandacht voor het onderhoud en de inrichting van de tuin, aandacht voor het herstel van het ensemble (raadhuis mét tuin), aansluiting bij de inrichting van het openbare groen langs de C.N.A. Looslaan en de planvorming ter plaatse van de ontwikkelingslocatie Van der Valk.

Met dank aan J.R.P van Hoey Smith, J. van Klaveren, R. Vollebregt, J. de Hoog,

Hergebruik van kerkgebouwen

Niet de makkelijkste weg, wel vaak de moeite waard

Het jaar 2008 is het jaar van het religieus erfgoed, maar ook het jaar waarin besloten gaat worden dat veel kerken gesloopt zullen worden. In ieder geval in onze deelgemeente Hillegersberg. Zo staan wij aan de vooravond van de kaalslag van een aantal rooms-katholieke kerken. Door het teruglopen van het aantal kerkgangers en herders, zal een aantal parochies samengevoegd gaan worden.

De bisdommen doen over het algemeen moeilijk over hergebruik van de leegkomende kerken, want het is een gewijd gebouw. Zij zien niet graag dat de voormalige godshuizen een andere bestemming krijgen en kiezen dan liever voor sloop. De grondprijs en de sloopprijs naderen elkaar bovendien vaak, dus als er dan toch een kerkgebouw verkocht wordt voor hergebruik is de prijs van het onroerend goed vaak een symbolisch bedrag, bijvoorbeeld van 1 euro. Maar dan heb je ook een goed casco waar je iets in kan bouwen; de uiteindelijke stichtingskosten kunnen dan vaak lager blijven dan een nieuwbouwproject.

De Christus Koningkerk in het Kleiwegkwartier aan de Statenvlaan/plein is onlangs tot gemeentelijk monument uitgeroepen. De eigenaar, het Bisdom, is het hier niet mee eens. Dit stempel zal het besluit tot sloop niet vereenvoudigen. Het onderhoud van de leegstaande kerken kost het Bisdom veel geld, terwijl de collectezakken tegenwoordig leeg blijven en daardoor de inkomsten drastisch zijn teruggelopen. Er moet dus wel iets gebeuren.

Beeldbepalend

Vaak gaat het om beeldbepalende kerkgebouwen, zo ook de Christus Koningkerk, die niet voor niets op de monumentenlijst is gekomen. Deze kerk maakt deel uit van een aantal aaneen geschakelde religieuze gebouwen: de pastorie, het nonnenhuis en de RK basisschool. De laatste is nog steeds als school in gebruik: de Tarcisiussschool aan de Johan de Wittlaan. Het hele complex is gebouwd om de kloostertuin en wordt omgeven door een aantal straten. In het zusterhuis woont nu een aantal gezinnen.

Een jaar of vijftien geleden sloeg de bliksem in de kerktoeren en moesten de spits en het boventorentje gesloopt worden omdat het gevaarlijk bleek deze te behouden. Gezien de vooruitzichten van de kerk heeft men het maar niet herbouwd, ikzelf mis dat spitsje niet zo erg. De foto uit ca. 1928 laat de kerk in vol ornaat zien, de bomen waren nog maar net geplant. Nu kan je ook duidelijk een groot gedeelte van het aangrenzende bouwvolume zien. Bij elkaar een prachtig complex. Architect H.P.J. de Vries was indertijd winnaar van de Prix de Rome, een belangrijke architectuurprijs, hij won goud in 1918. Belangrijke werken van hem zijn: de pastorie in Vreewijk (Rotterdam), kerk te Hillegom, Leewarderdeel, Huizen en een bedevaartskapel in Brielle.

De VSW is dan ook voor het behoud van het kerkgebouw. Er zijn al plannen gemaakt om appartementen in de kerk te maken, ook is er onderzoek gedaan naar parkeren onder de kerk. Als het Bisdom het aardse gebruik van de kerk niet toestaat, zal er een prachtig complex verloren gaan. Er zijn toch vele goede voorbeelden voor hergebruik van kerken, gezondheidscentra, bibliotheken, buurtcentra met zalenverhuur, sportcomplex, een winkel/supermarkt, deelgemeentekan-

toor of zelfs een moskee. In Gouda maakte men een gezondheidscentrum in een kerk, maar men heeft er een kapelletje behouden en daarmee ook het religieuze gebruik van het gebouw.

Het probleem is wel: als een kerkgebouw een andere bestemming gaat krijgen dan moet er worden voldaan aan de parkeernorm van de gemeente Rotterdam, dat houdt in dat je op eigen terrein parkeervoorzieningen moet treffen. Hergebruik is niet de makkelijkste weg, maar wel vaak de moeite waard.

Oplossing

Nog wat Hillegersbergse kerken die op de nominatie staan om gesloopt te worden: de Pauluskerk aan de Larikslaan met zijn bijzonder mooie glas-in-loodramen. Een parkeergarage onder het nabijgelegen Rododendronplein en bijvoorbeeld AH in het kerkgebouw zou een prachtige oplossing kunnen zijn.

De Samen-op-weg gemeenten hebben nieuwbouwplannen tegenover het Beethovenplantsoen, hierdoor komen de Messiaskerk en de Salvatorkerk leeg te staan.

De Alexanderkerk in Terbregge werd zo'n zeven jaar geleden tot kinderdagverblijf en gezondheidscentrum omgebouwd, een goed voorbeeld van hergebruik.

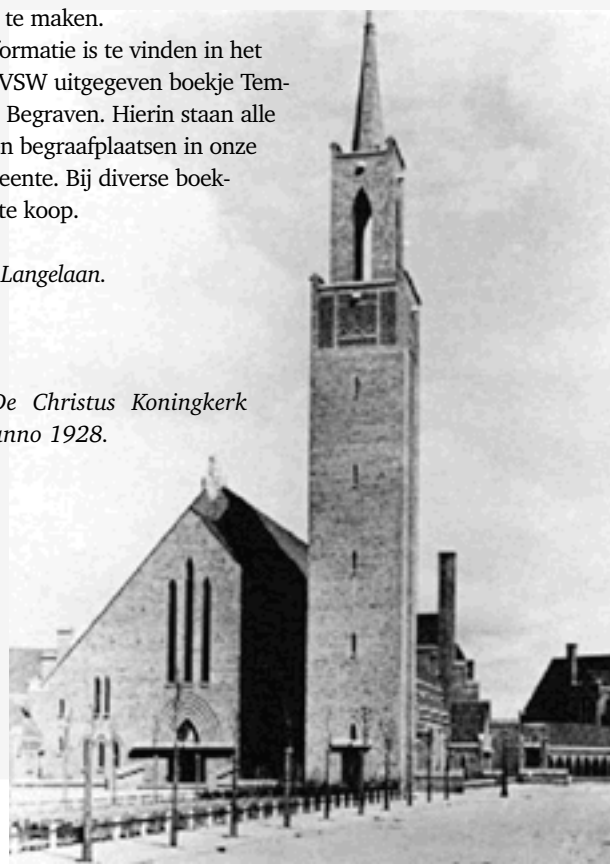
De Bergkapel achter de Raadhuisstraat, een houten noodkerkje uit de Tweede Wereldoorlog, is net aan de projectontwikkelaar van het zogeheten Cossee-terrein verkocht, het terrein achter de Aldi en de Bergse Dorpstraat. Hier heeft men grootse plannen om winkels, kantoren en woningen te maken.

In Terbregge is ook nog een leegstaande kerk aan de Terbregse Rechter Rottekade, het is een oude gereformeerde kerk die al sinds 1960 als vrachtwagengarage gebruikt wordt. Op dit moment is er een procedure gaande om er een woonhuis van te maken.

Meer informatie is te vinden in het door de VSW uitgegeven boekje Tempelen en Begraven. Hierin staan alle kerken en begraafplaatsen in onze deelgemeente. Bij diverse boekhandels te koop.

Norman Langelaan.

De Christus Koningkerk anno 1928.

Kleinschaligheid gered in Terbregge

Best een aardig gebouwtje.

Bouwvalligheid gecamoufleerd.

De standvinken in de huidige woonkamer.

Jaren lang stond het pakhuisje aan de Rotte, naast restaurant de Prins van Terbregge, te verkommeren. De gaten vielen er in, nog even en de shovel kon langs komen. Als massa was het best een aardig gebouwtje, in de rij met allerlei andere schuren en bouwsels. (foto 1) Een paar jaar geleden, heeft de toenmalige eigenaar het tijl willen keren door de schuur met beige golfplaat te omhullen. Het zag er verschrikkelijk uit, maar de bouwvalligheid werd er wel door gecamoufleerd (foto 2).

Anderhalf jaar geleden kwamen de schuur en de huisjes aan de straatzijde (voorheen Jaqueline's Babyboutique) te koop. Joris Hoytema kocht de pandjes, vestigde zijn architectenbureau BBVH in de pandjes aan de straatzijde en verbouwde de schuur in korte tijd tot een mooi woonhuis. Het houten skelet kon blijven bestaan, dat was nog in redelijke staat. Omdat de schuur als pakhuisje was gebouwd, was de constructie vrij stevig en stabiel uitgevoerd. Zo staan er in de huidige woonkamer nog twee rijen met houten staanders, zogeheten standvinken, om de zolder ook voor zware lasten te kunnen gebruiken (foto 3). Jarenlang zat er een opslag in van landbouwwerktuigen, de Fa. Romein, maar waar het oorspronkelijk voor is gebouwd in 1905, is nog niet echt bekend. De bewoner zelf denkt dat het een meel- en graanpakhuis geweest kan zijn. Vanuit de deuren aan de waterkant kon je een boot be- of ontladen.

Beneden is nu een grote woonkamer met open keuken, boven is de slaapverdieping onder de ruime mansardekap. Aan de buitenzijde, aansluitend aan de woonkamer, is een groot balkon over het water gebouwd.

Joris Hoytema heeft het gehele casco opgeknapt en de golfplaat verwijderd, de buitenkant met houten delen beschoten en zwart geschilderd. Er zijn nieuwe kozijnen in gekomen en een steiger/balkon aan de Rottezijde. De hardhouten kozijnen met de donkere beschieting, geven een goed beeld. Het fijne van zo'n houten gebouwtje is dat je het heel gemakkelijk zeer goed kan isoleren. De wat rommelige, (maar charmante) kleinschalige achterbebouwing aan de Rotte-oever is behouden, goed materiaal- en kleurgebruik heeft tot succes geleid (foto 4). Weer een bewijs dat je bouwvallige panden niet altijd rücksichtloos hoeft te slopen. Nu de betonplaten schuur ernaast nog een opknopbeurt.

Vrijbrief voor grootschaligheid

Op dit moment worden twee zeer grote bouwvolumes op het jarenlang braakliggende stuk grond tussen de Rotte en de voormalige dorpsstraat van Terbregge gebouwd. De plaats waar ongeveer 10 à 15 jaar geleden een garagebedrijf werd gesloopt dat gehuisvest was in enkele oude boerschuren. Er was zelfs een (witte) benzinepomp.

Nadat de zwaar vervuilde grond was schoongemaakt, zijn verschillende bouwplannen de revue gepasseerd. Op dit moment worden er twee kolossale panden gebouwd met ieder twee woonhuizen er in. Mijns inziens zijn de panden op deze plek veel te massaal en te hoog.

Ik ben bang dat deze afmetingen een vrijbrief zijn voor nog meer gebouwen van dit formaat, wat het einde kan betekenen van de intieme sfeer van deze voormalige dorpsstraat.

Meer naar het zuiden in de voormalige Terbregsedorpsstraat staan ook twee zeer grote panden: de voormalige maaldertij - nu showroom van SV meubilair - en een voormalige kerk (niet als zodanig herkenbaar). Deze heeft jarenlang als garage en opslag van een transportbedrijf dienst gedaan. Nu zijn er plannen om er een woonhuis van te maken, het uiterlijk zal behouden blijven. Aan de straatzijde, tegen de nok, zit nog een klokkenstoel (foto 5). Omdat de straat hier wat breder is, komen de panden minder overheersend over dan de hiervoor besproken nieuwbouw.

Norman Langelaan.

Goed materiaal- en kleurgebruik heeft tot succes geleid.

Zo
zag
het
er
lang
geleden
uit

Op de laatste pagina van Tussen Wilgenplas & Rotte weer een paar oude ansichten. We vonden ze - met de begeleidende teksten - in het fotoboekje Zo was Hillegersberg. Uitgegeven in 1978 onder auspiciën van toenmalig Boekhuis Hejjink. De redactie was in handen van H. van der Sloot.

Het eind van de Straatweg met rechts de villa Buitenlust van W. de Kadt waarin later het raadhuis zou worden ondergebracht. (rond 1915).

Het gezicht van Hillegersberg werd vooral bepaald door het water; de plassen en de Rotte die langs het dorp stroomt en die aan het begin van de (20ste) eeuw nog een volslagen landelijke rivier was, stil en op sommige plaatsen zelfs statig door de huizen, boerderijen en molens die de loop van de Rotte markeerden. Hier de molen de Koot in 1890.

Ook Hillegersberg paste zich in het begin van de twintigste eeuw aan de nieuwe tijd aan. Bruggen en oeververbindingen – zij het bescheiden – werden derhalve hoogst noodzakelijk gevonden, zoals deze smalle brug in 1923 gebouwd op initiatief van de bewoners van de Linker-Rottekade.

Inventarisaties

DE KERKSTRAAT EN OMGEVING - Een bijzonder gebied in Hillegersberg; een proefinventarisatie van de historische stedenbouwkundige kwaliteiten; september 1993. (€ 6,80)

INVENTARISATIE, MONUMENTEN EN ANDERE HISTORISCHE GEBOUWEN IN HILLEGERSBERG, SCHIEBROEK EN TERBREGGE ; maart 1994.

DE GRINDWEG - Een bijzonder gebied in Hillegersberg; een inventarisatie van historische en stedenbouwkundige kwaliteiten; maart 1994. (€ 6,80)

BIJZONDERE GEBIEDEN - Een inventarisatie van "bijzondere gebieden" in Hillegersberg, Schiebroek en Terbregge; mei 1995. (€ 6,80)

DE STRAATWEG - Een bijzonder gebied in Hillegersberg; een inventarisatie van historische, architectonische en stedenbouwkundige kwaliteiten; mei 1996. (€ 11,35)

DE ROTTEOEVERS - Een bijzonder gebied in Hillegersberg en Terbregge; een inventarisatie van historische, architectonische en stedenbouwkundige kwaliteiten; april 1998. (€ 10,20)

Vouwbladen en Studies

1987: Het Dorp op de Donk

1987: Het Boterdorpse Verlaat (€ 1,15)

1988: De Straatweg (€ 1,60)

1989: De Grindweg (€ 1,60)

1991: Terbregge (€ 2,05)

1999: Het Molenlaankwartier (€ 2,30)

2000: Hoge Limiet (€ 2,30)

2003: Schiebroek Historie & Topografie (€ 5,00)

1990: Oude kaarten van Hillegersberg (€ 2,05)

2004: Landschap in baksteen (€ 5,00)

Inventarisaties, Vouwbladen en Studies zijn schriftelijk te bestellen via onze postbus of door het zenden van een e-mail (zie onder).

Andere uitgaven van de VSW

- Gebouwde accenten	Monumenten in Hillegersberg, Schiebroek en Terbregge: een prachtig fotoboek (€ 13,50)
- Kijk op de wijk	Een bundeling verhaaltjes over bijzondere plekken in onze deelgemeente (€ 6,50)
- Wandel- en fietstochten	Een mapje met 8 wandel- en fietstochten in de deelgemeente (€ 5,00)
- Tempelen & begraven	Bekende en onbekende kerken en begraafplaatsen in de wijk (€ 6,50)
- Het Geluk van de Rotte	Een bloemlezing op de Rotte - met veel kleurenfoto's (€ 13,50)
- Van Hildegasberch gheborn	Kanttekeningen van een columnist uit de Middeleeuwen (€ 12,50)

Deze uitgaven zijn koop bij:

- Plantage Books & More Molenaar, Bergse Dorpsstraat 35a
- Donner, Lijnbaan 150

- Boekhandel Coelers, Peppelweg 128a
- Bruna, Kleiweg 147

UITGAVE VAN DE VERENIGING STEDEBOUWKUNDIG WIJKBEHOUD HILLEGERSBERG-SCHIEBROEK-TERBREGGE - Nr. 1-2008

Voor de inhoud zijn verantwoordelijk:

- de auteurs voor hun specifieke artikelen
- de VSW voor de verenigingszaken

Secretariaat:

Vereniging Stedenbouwkundig Wijkbehoud

Postbus 35054 - 3005 DB ROTTERDAM

Tel: 010-2184385

E-mail : vswhst@hotmail.com

Internet : www.vsw.biz

Aan dit nummer werkten verder mee:

- Wil Baghuis - redactie en fotografie
- Jan Vermaak - fotografie
- Willem Scholten - vormgeving
- Wim Meijer - productie
- Grafia - drukwerk